

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Motje 44-48

Lievegem (Zomergem), Oost-Vlaanderen

2023G72

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Kim Aluwé

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2023

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	9
1.2.1 Landschappelijk kader	9
1.2.2 Historisch kader	14
1.2.3 Archeologisch kader	20
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	26
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de afbraak van een handelspand en woning en de nieuwbouw van een handelspand met inrichting van een nieuwe parking aan Motje 44-48 te Lievegem (Zomergem). De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 5447m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 5477m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023G72	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 94165	Y ₁ : 201008
	X ₂ : 94265	Y ₂ : 201122
KADASTER	Lievegem, 5 AFD/Zomergem, Sectie D, nrs. 509B2, 509C2, 509L2, 509K2	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Motje 44-48, 9930 Lievegem (Zottegem) + Figuur 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Afbraak en nieuwbouw handelspand	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Zomergem is een deelgemeente van Lievegem en bevindt zich in het noorden van de provincie Oost-Vlaanderen tussen Gent, Aalter en Eeklo. Het plangebied is te situeren in het uiterste oosten van Zomergem op Motje 44-48, langsheen het afleidingskanaal van de Leie. Het plangebied is op heden grotendeels bebouwd of verhard. Percelen 509L2 en 509K2 behoren tot een bestaand handelspand met parking. Percelen 509B2 en 509C2 betreffen een woning met bijgebouw en tuin.

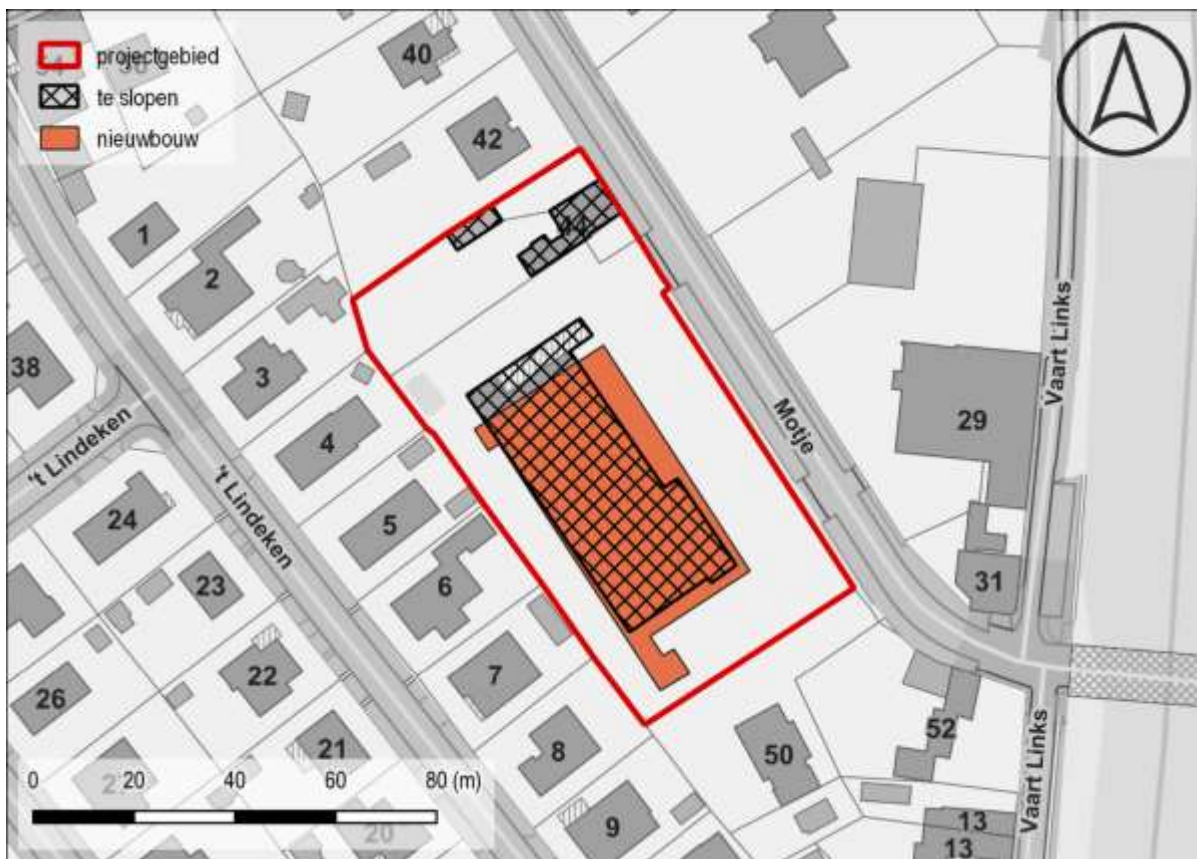
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 Geplande bodemingrepen

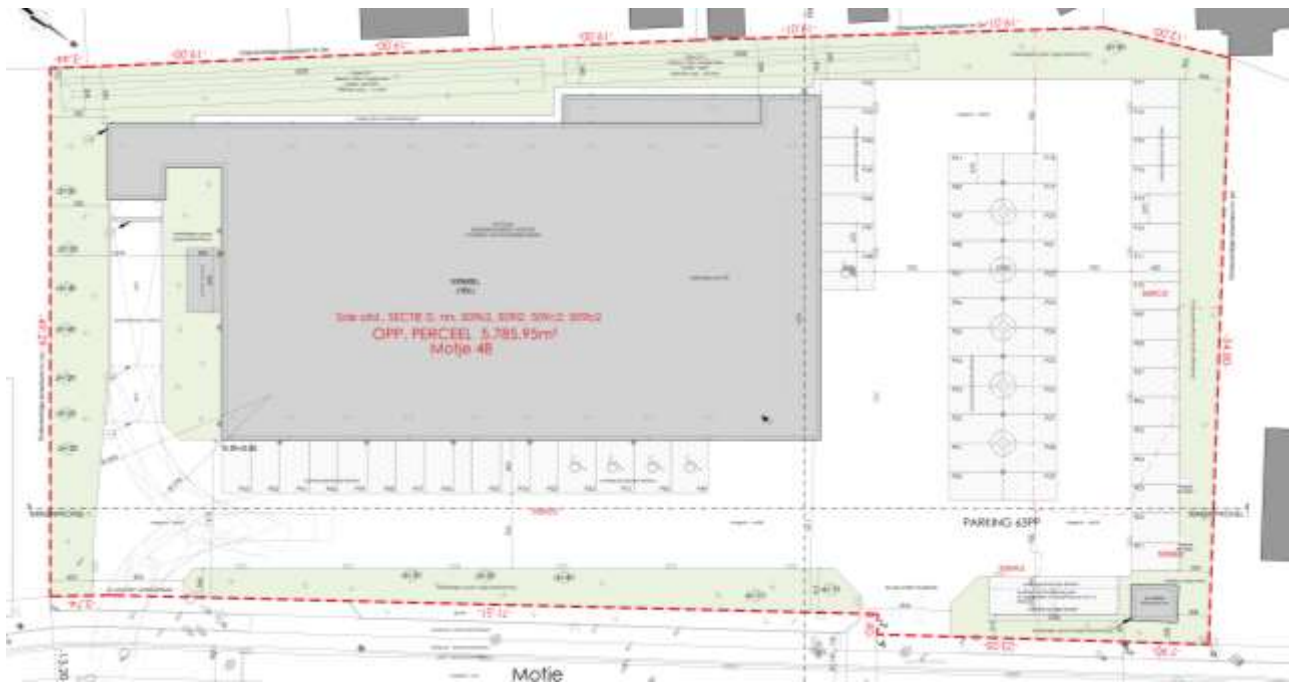
De opdrachtgever plant een uitbreiding van de bestaande handelssite. Hiertoe wordt in eerste fase het bestaande handelspand (ca. 1335m²) alsook de bestaande woning (ca. 142m²) en bijgebouw (ca. 41m²) gesloopt. De bestaande parking wordt opgebroken.

In een tweede fase wordt een nieuw handelspand (ca. 1562m²) ingepland, grofweg op dezelfde locatie als het huidige handelspand (Figuur 4). De funderingswijze en -diepte dient bepaald te worden door grondsonderingen en een ingenieursstudie. Er wordt momenteel geschat dat deze 1,3-1,5m diep aangelegd zal worden.

De rest van het plangebied wordt ingericht als parking met groene omranding (Figuur 5). De parking wordt voorzien van een asfaltverharding ter hoogte van de rijstroken en een verharding met waterdoorlatende klinkers ter hoogte van de parkeervakken. Deze verharding zal tot ca. 50cm diep worden aangelegd. Achter het handelspand wordt in de groenzone ook twee infiltratiegrachten (ca. 184m²) aangelegd. Deze wordt tot respectievelijk 1,20m en 1,05m diep gegraven.

Figuur 4: sloop- en nieuwbouwwerken op het plangebied

Figuur 5: Nieuw inrichtingsplan (©Opdrachtgever)

1.2 ASSESSMENT

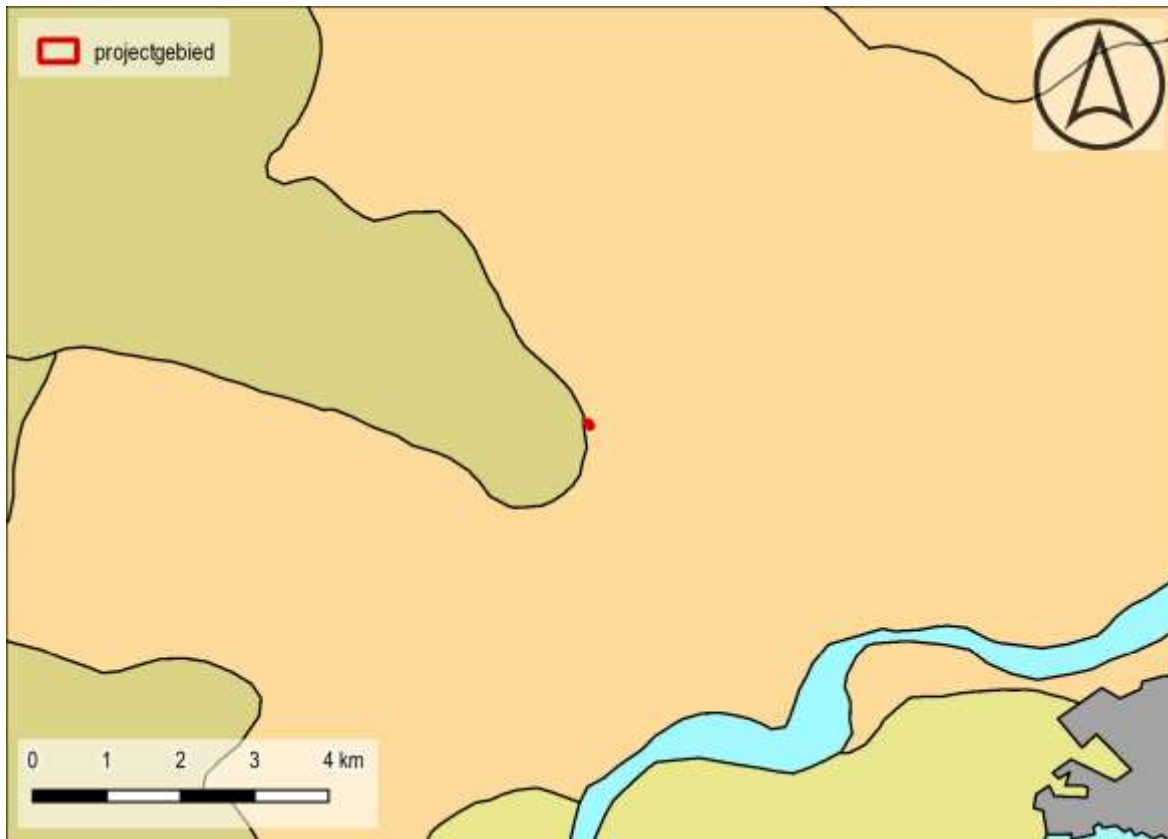
1.2.1 Landschappelijk kader

Het plangebied bevindt zich in de **zandstreek**, nog net **binnen de Vlaamse Vallei**. Deze Vlaamse vallei, een grotendeels opgevuld rivierdal, wordt gekenmerkt door een tamelijk lage ligging in het landschap. Net ten westen van het plangebied tekent zich de hoger gelegen cuesta van Zomergem-Oedelem af. Het plangebied zelf bevindt zich op een hoogte van ca. 9-10mTAW. Het noordelijke deel van het plangebied lijkt tot 20cm hoger te liggen dan het zuidelijke deel. Tussen beide delen in, is een kleine depressie zichtbaar tot ca. 8,5mTAW.

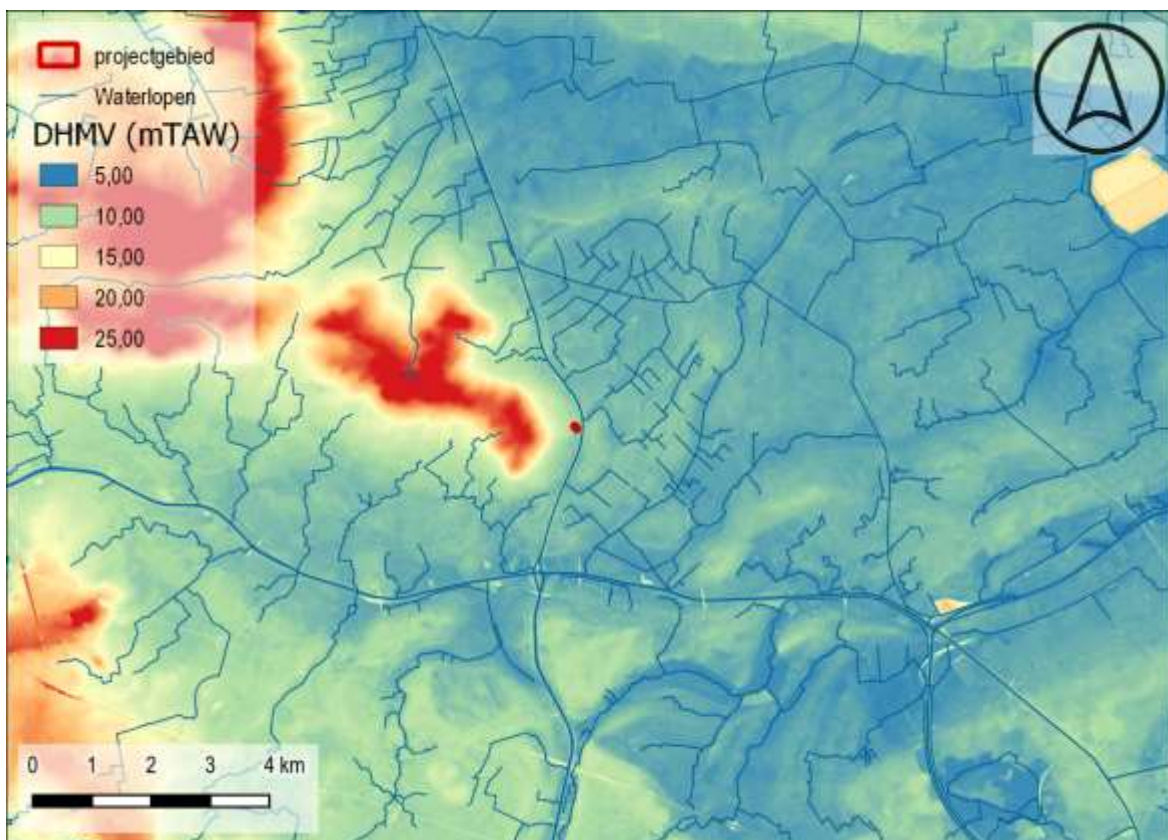
Ter hoogte van het projectgebied wordt de **Formatie van Maldegem** aangetroffen in de ondergrond. Deze formatie is een mariene afzetting die bestaat uit een afwisseling van zanden en kleien met geleidelijke overgangen. Deze sedimenten zijn onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen afgezet tijdens het Bartoniaan (Midden-Eoceen, 41,2 - 37,8 Ma). Het **Lid van Asse** wordt aangetroffen op het noordelijke deel van het plangebied en is opgebouwd uit sterk glauconiethoude, groengrijze klei. Plaatselijk, voornamelijk aan de basis, kan een laag grof glauconiethoudend zand aanwezig zijn; de zogenaamde 'Bande Noir'. De dikte van dit Lid bedraagt doorgaans twee meter maar kan oplopen tot vier meter. Het **Lid van Wemmel** is te vinden op het zuidelijke deel van het plangebied en wordt soms ook omschreven als het Zand van Wemmel. Dit lid bestaat uit een grijs glauconiethoudend fijn zand met een toename van het kleigehalte naar de top toe.

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

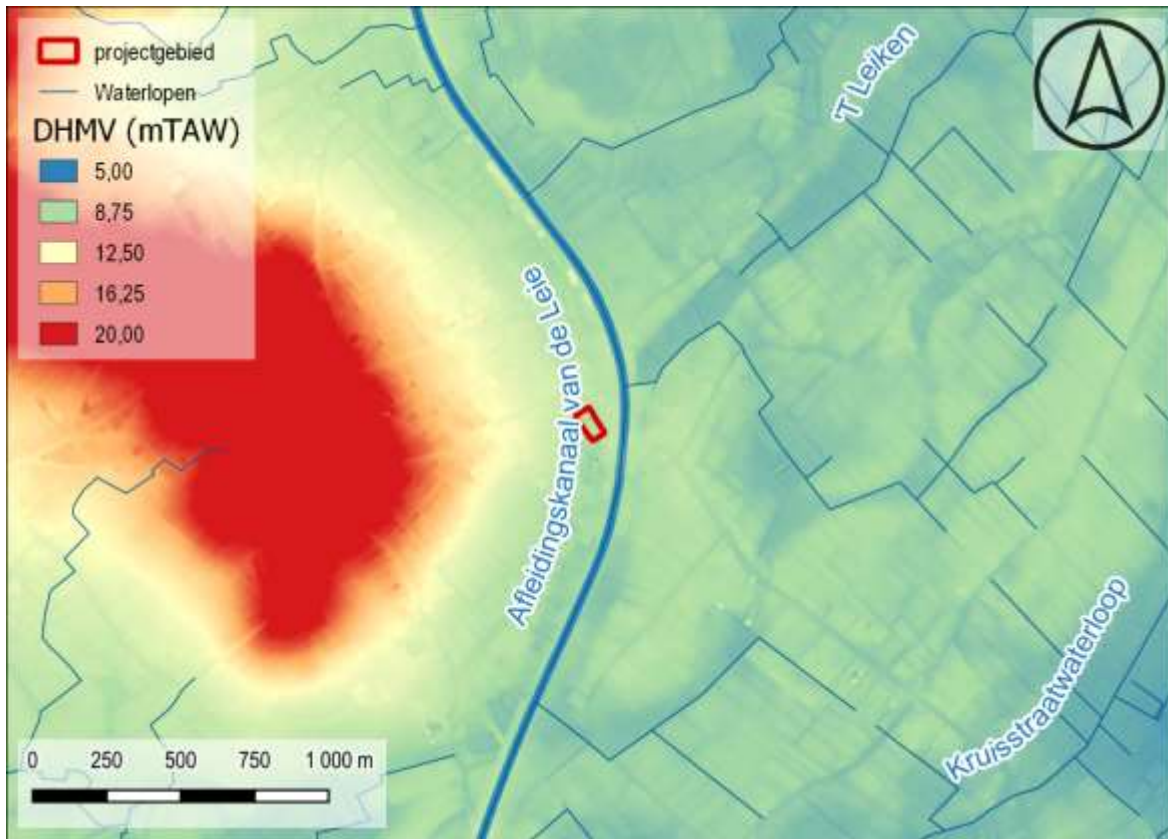
Het grootste deel van het plangebied wordt op de bodemkaart aangeduid als Scm. Het **bodemtype Scm** is een matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Het is een plaggenbodem met een meer dan 60 cm dikke A horizont. Deze is donkerbruin of donkergrijs en kan vaak in twee subhorizonten verdeeld worden: een bovenste deel Ap van 25-30 cm dik met 2-2,5% humus en een onderste deel met ca. 1,2% humus. Onder de humeuze A komt een verbrokkelde Podzol B horizont voor. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm.

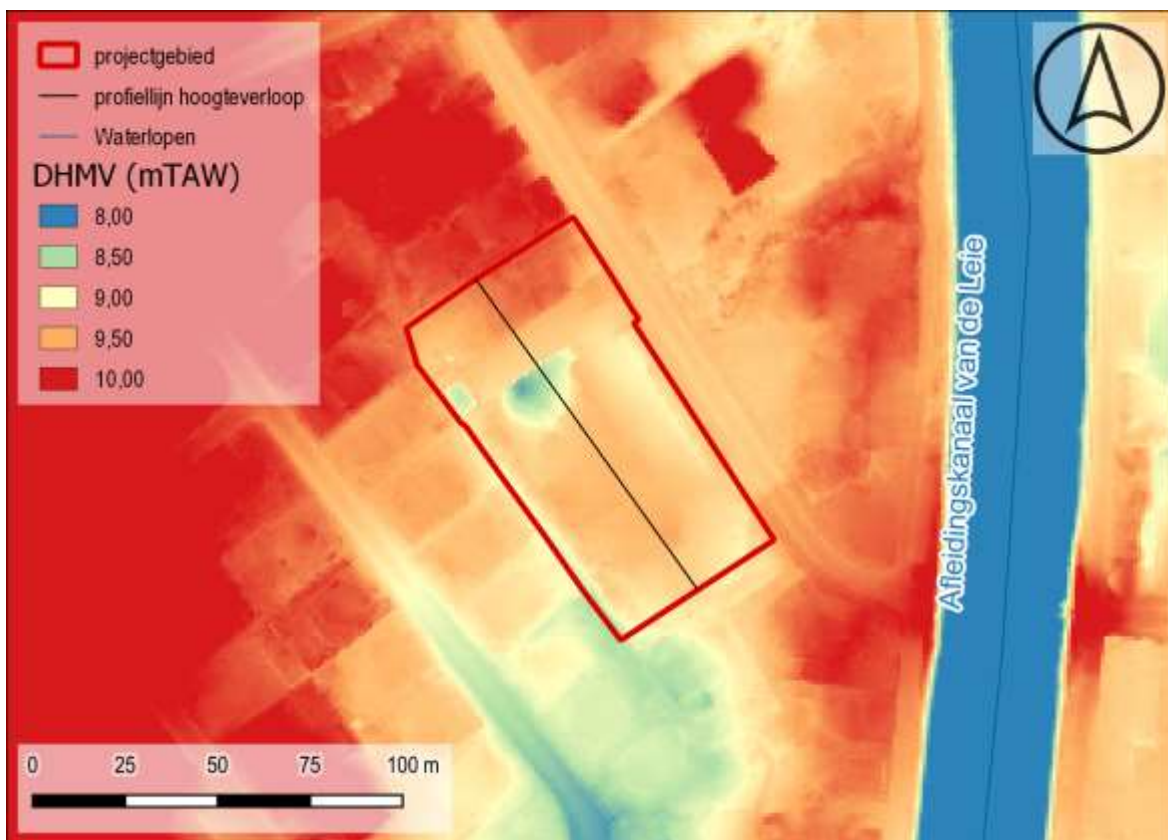
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

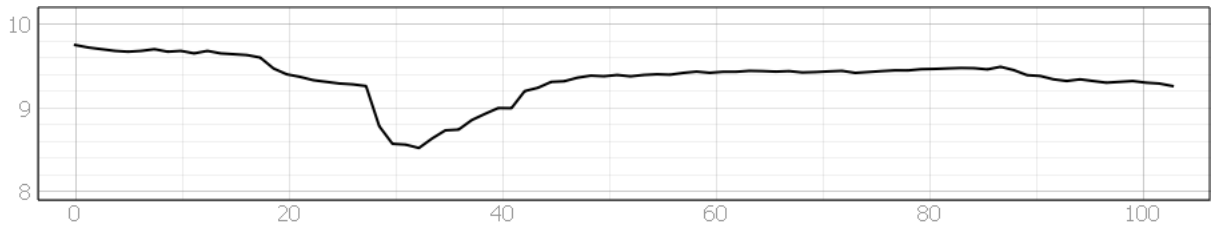
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

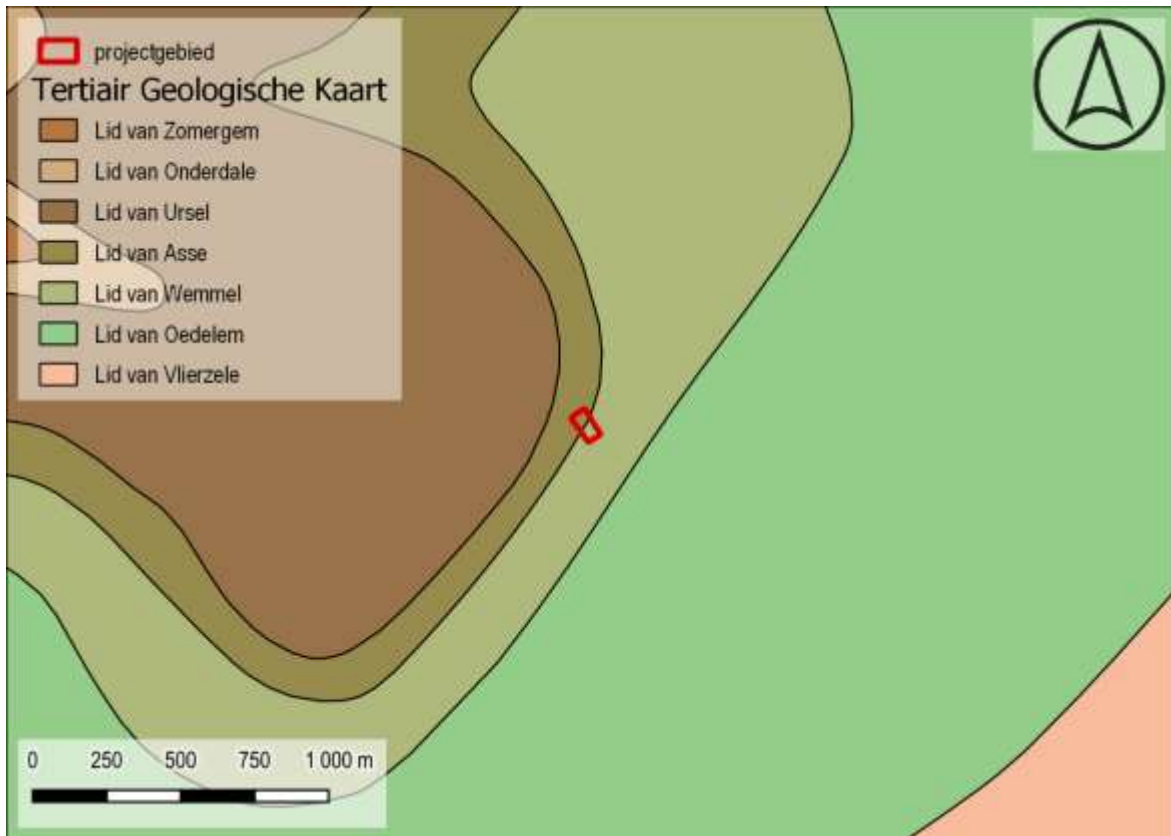
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

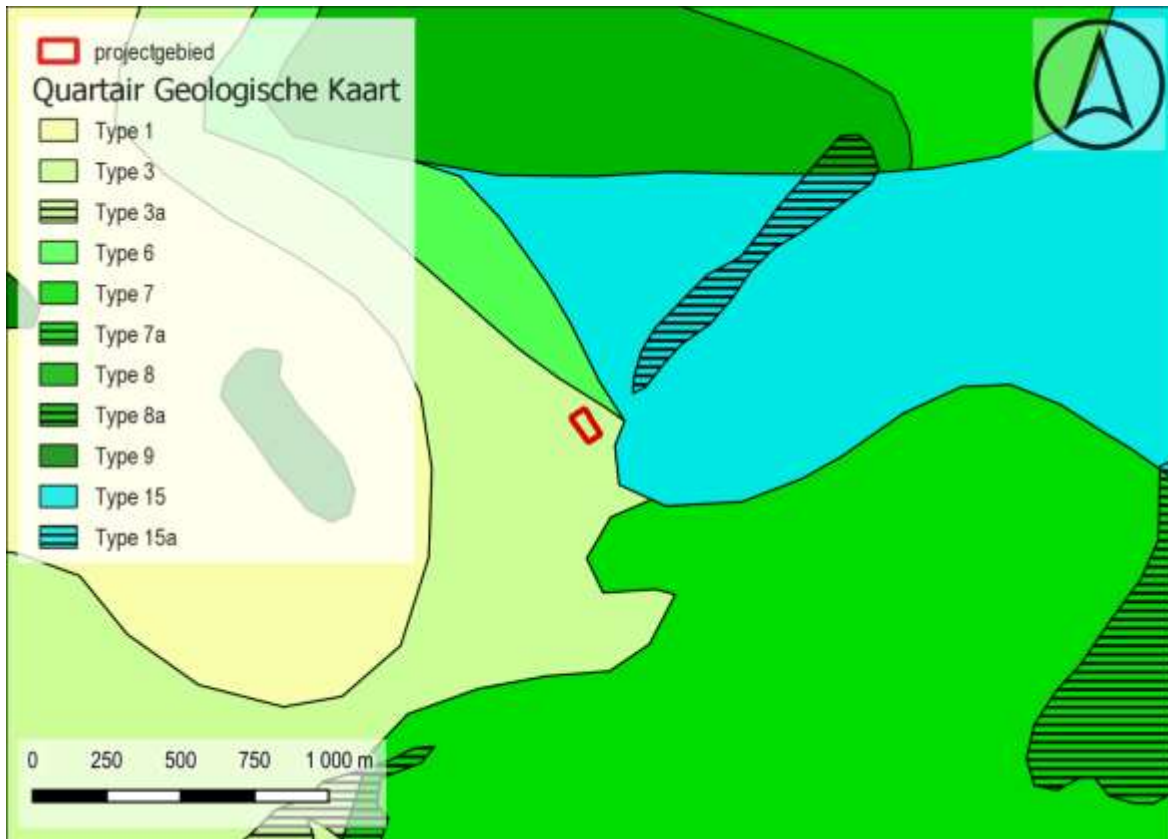
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

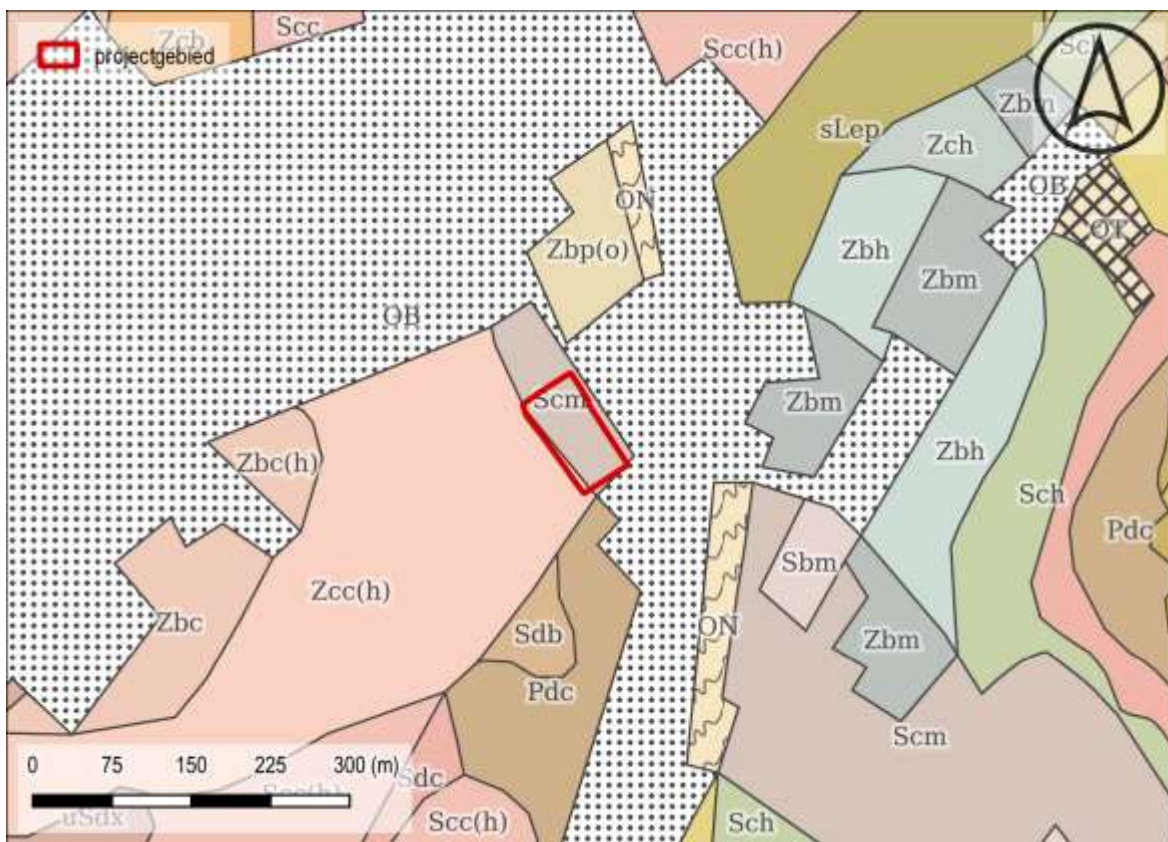
Figuur 10: hoogteprofiel NW-ZO op het plangebied

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartaire geologische kaart (© geopunt)

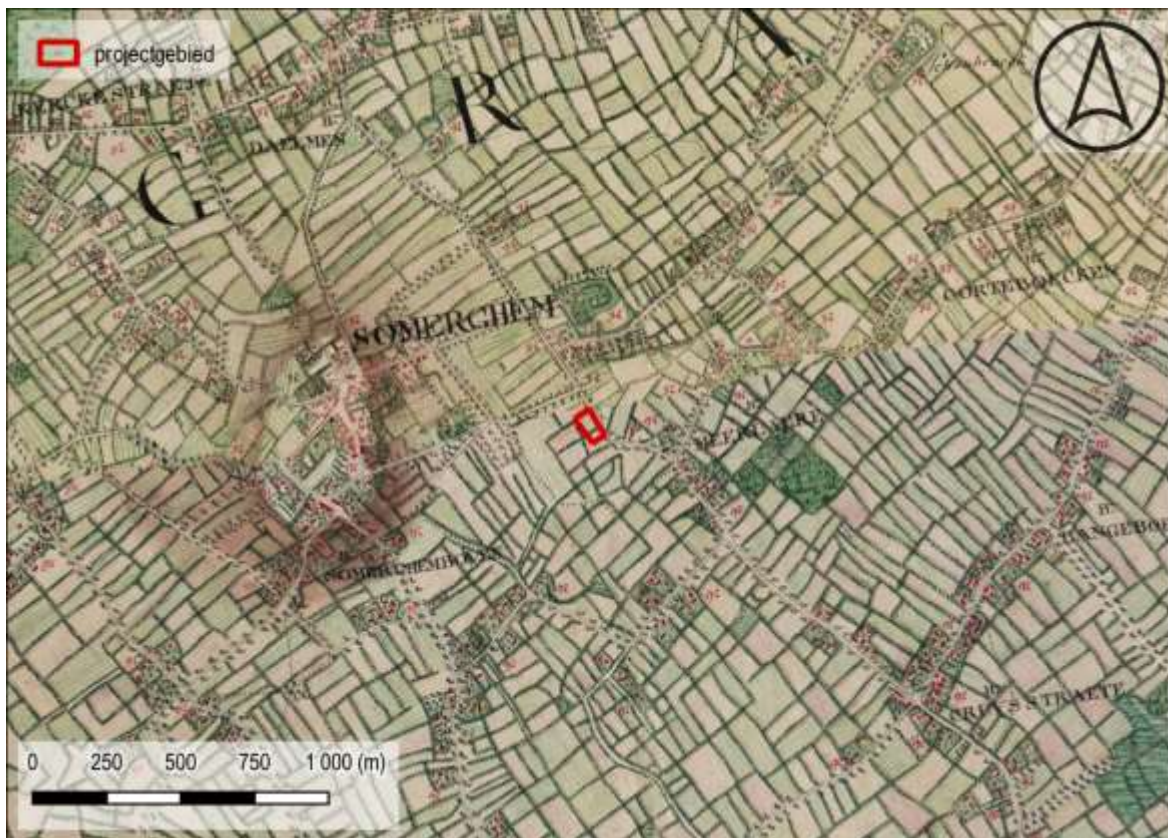
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

Zomergem was een primitieve parochie waarvan het patronaat in 1171 door de bisschop werd geschonken aan het kapittel van Doornik. Het ambacht Zomergem ging terug tot de middeleeuwen en hing af van de kasselrij van de Oudburg van Gent. De oudste gegevens omtrent de heren van Zomergem, als eigenaars van de gelijknamige heerlijkheid, gaan terug tot de 11de eeuw. Sinds de 13de eeuw kwam de heerlijkheid in handen van diverse families. Daarnaast bevonden zich nog talrijke andere heerlijkheden en lenen in de gemeente. Afgezien van de traditioneel verspreide agrarische nijverheden kende Zomergem geen opmerkelijke industrialisatie. Zomergem behoorde wel tot de gemeenten in de omgeving van Gent die faam verwierven sinds begin 20ste eeuw omwille van hun bloementeelt. De bombardementen tijdens de Eerste Wereldoorlog richtten aan de bebouwing in de gemeente aanzienlijke schade aan.²

Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart en de 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen is het plangebied gelegen in een tamelijk agrarische zone ten oosten van de dorpskern van Zomergem. Het plangebied is in gebruik als akkerland direct naast een wegtracé. Op de 19de-eeuwse Poppkaart en Topografische kaart Vandermaelen is voor het eerst ten oosten van het plangebied het kanaal zichtbaar. Het plangebied zelf blijft minstens tot het midden van de 20ste eeuw in gebruik als akkerland naast een wegtracé. Het noordelijke perceel is minstens vanaf 1971 voorzien van bebouwing. Het zuidelijke perceel wordt pas tegen het einde van de 20ste eeuw bebouwd, zoals te zien op de orthofoto uit 2000-2003.

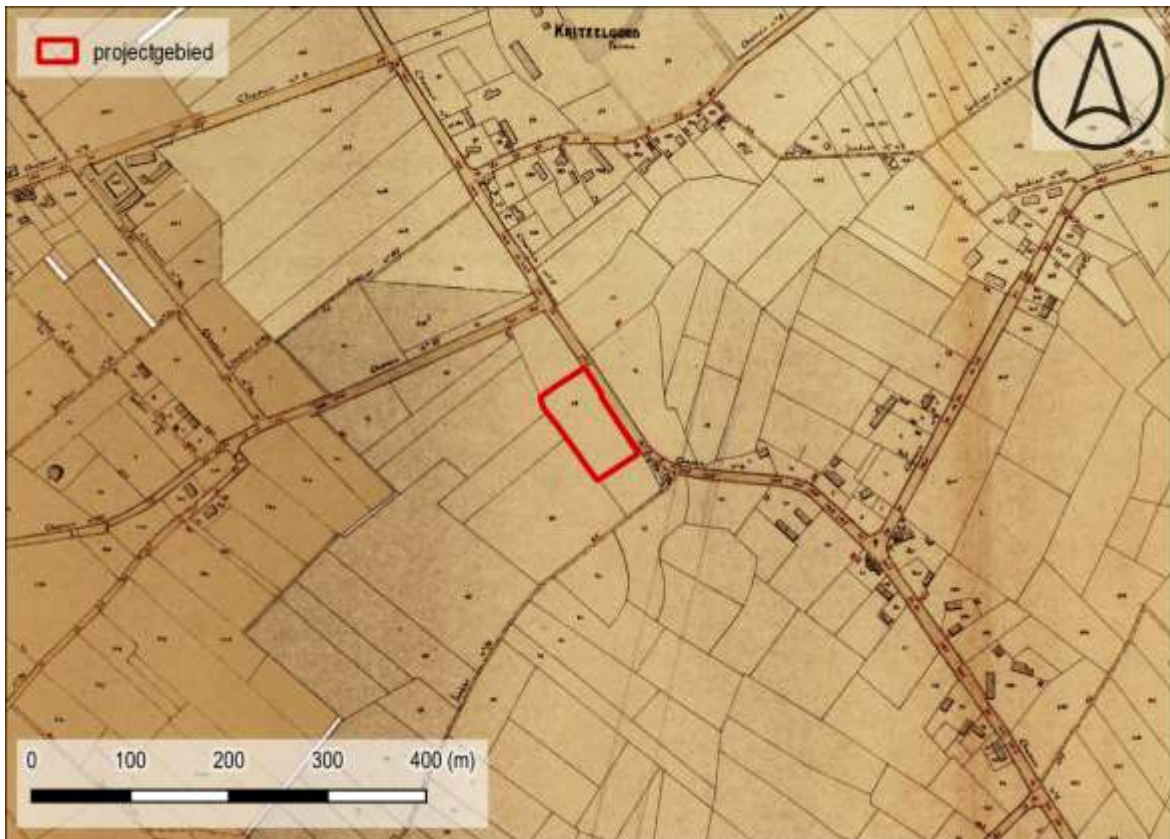
² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Zomergem [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14184> (geraadpleegd op 5 juli 2023).

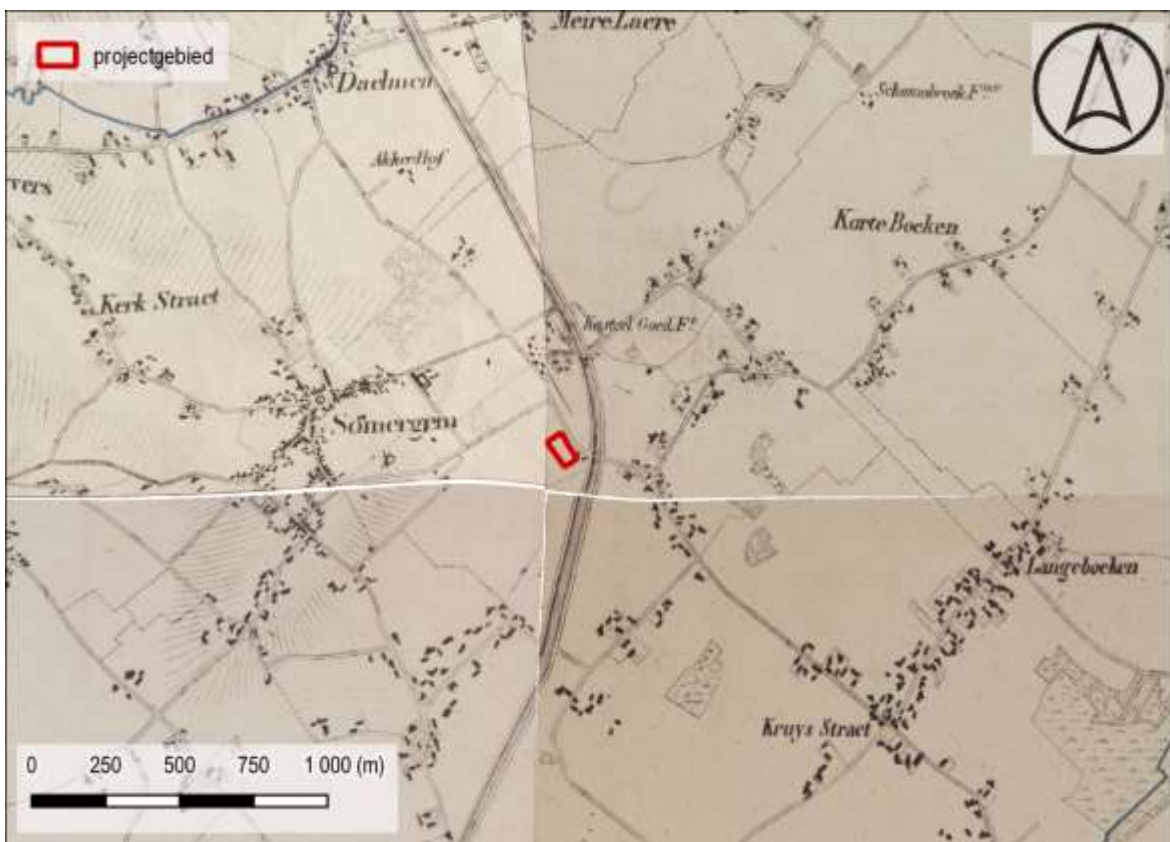
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

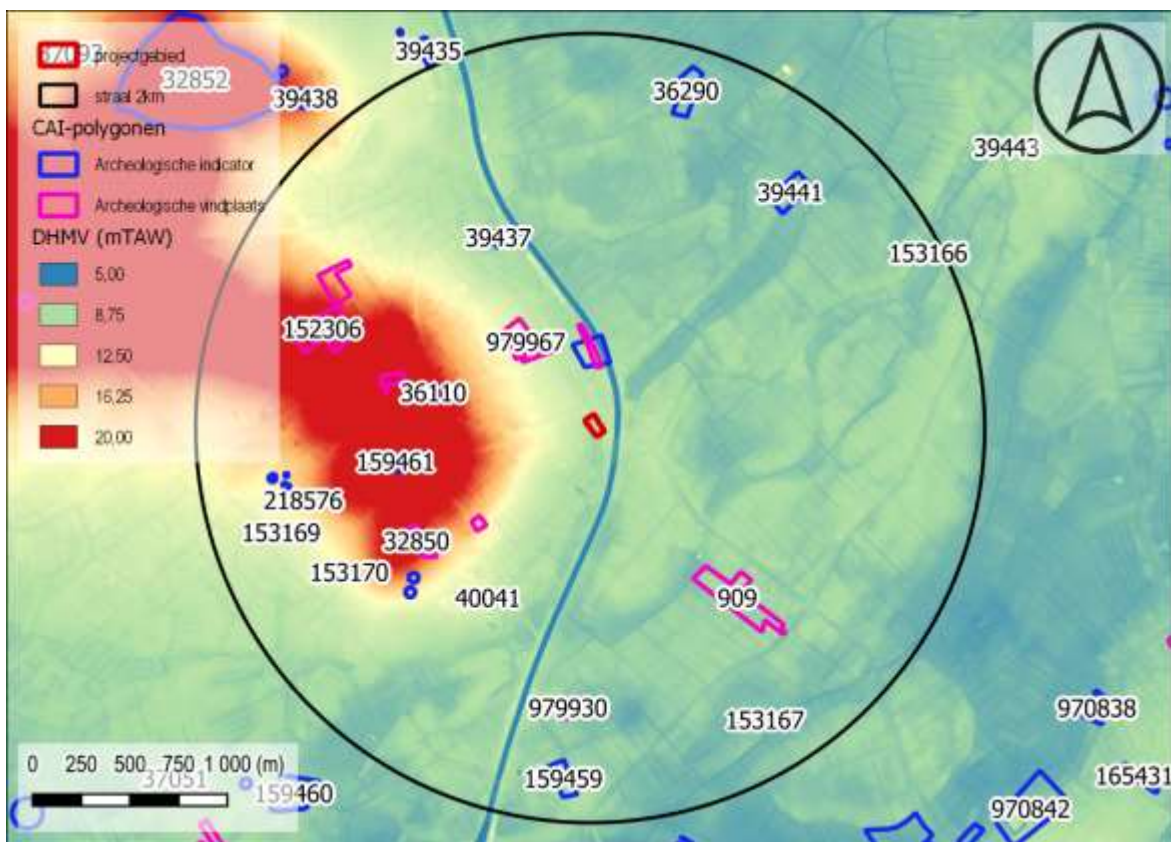
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

In een straal van 2km rond het plangebied staan in de CAI zowel archeologische indicatoren als archeologische vindplaatsen aangeduid. De indicatoren maken melding van circulaire structuren ontdekt via luchtfotografie en sites met walgracht aangeduid op historische kaarten. Er werden reeds 7 proefsleuvenonderzoeken en 3 opgravingen uitgevoerd in de ruime omgeving van het plangebied, dit zowel op de hoger gelegen cuesta als in de lager gelegen Vlaamse vallei. Tot de losse vondsten op deze sites behoren onder meer enkele lithische artefacten uit de steentijd en handgevormd aardewerk uit de metaaltijden. Bewoningssporen zijn aangetroffen uit de metaaltijden, Romeinse tijd, volle en late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

Archeologische vindplaatsen

909	<p>Proefsleuvenonderzoek (2005); NK: 15m</p> <p>Romeinse tijd: brandrestengraven verspreid over het terrein</p> <p>Bron: Cherretté B. e.a. 2006, Zomergem. Romeinse brandrestengraven op de KMO-zone Zomergem-Mispelaere, in: Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2005, pp. 195-196</p>
32850	<p>Opgraving (1994); NK: 150m</p> <p>Ijzertijd: handgemaakte scherven</p> <p>Romeinse tijd: bewoningssporen van een omvangrijk houten gebouw, kleiwinningsputten, grote hoeveelheden dakpannen en aardewerk</p> <p>Bron: De Clercq W. & Thoen H. 1996, Onderzoek naar de Gallo-Romeinse aanwezigheid in het Meetjesland (O.-VI.) / Methodologie en eerste resultaten van een multidisciplinair prospectieonderzoek, in: Romeinendag 13 maart 1996, pp. 12-16</p>
152306	<p>Opgraving (2011); NK: 15m</p> <p>Steentijd: klingfragment</p> <p>Romeinse tijd: erf met hoofgebouw, spiekers, greppels en poel</p> <p>Volle middeleeuwen: 3-schepig hoofdgebouw, greppels, aardewerk</p> <p>Late middeleeuwen: kuil, drenkpoel, greppels, spitsporen, aardewerk</p> <p>Bron: Bruggeman J. e.a. 2012, Archeologisch opgraving Zomergem - Rijvers, Rapporten All-Archeo bvba 028</p>
207360	<p>Proefsleuvenonderzoek (2014); NK: 15m</p> <p>Romeinse tijd: paalkuilen</p> <p>Late middeleeuwen: greppels met aardewerk</p> <p>Bron: Reyns N., Dierckx L. 2014: Archeologisch vooronderzoek Zomergem-Geetdam, Rapporten All-Archeo bvba 209, Bornem.</p>
217365	<p>Proefsleuvenonderzoek (2017); NK: 15m</p> <p>Nieuwe tijd: drainagegreppels en kuilen</p> <p>Bron: De Logi A., De Kreyger F. 2017: Zomergem- Kerkstraat. Archeologisch vooronderzoek - april 2017, DL&H-Rapport 37, Gent.</p>
218102	<p>Proefsleuvenonderzoek (2017); NK: 15m</p> <p>Metaaltijden: Cluster van paalkuilen, waarvan één een scherp handgevormd aardewerk en een afslag in vuursteen bevatte.</p> <p>Middeleeuwen: Cluster van paalkuilen, waarvan één een scherp gedraaid aardewerk bevatte.</p>

	Bron: De Ketelaere S. 2017: Nota. Zomergem, Dreef. Verslag van resultaten, BAAC Vlaanderen Rapport 611, Gent.
224181	<p>Proefsleuvenonderzoek (2018); NK: 15m</p> <p>16de eeuw: site met walgracht, bakstenen waterput</p> <p>Bron: Heysens N., De Logi A., De Brandt R. 2018: Zomergem- Beukenpark. Juli-oktober 2018, DL&H-nota, Gent. https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/9065</p>
979930	<p>Proefsleuvenonderzoek (2020); NK: 15m</p> <p>Nieuwste tijd: kuil, verstoringen</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/14616</p>
979967	<p>Opgraving (2017); NK: 15m</p> <p>Steentijd: vier vuursteenartefacten ingezameld</p> <p>Metaaltijden: grafheuvel, kringgreppel</p> <p>Romeinse tijd: verschillende bijgebouwen, kuilen</p> <p>Middeleeuwen: karrensporen, paalsporen</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/eindverslagen/453</p>
980374	<p>Proefsleuvenonderzoek (2020); NK: 15m</p> <p>IJzertijd: depressie met handgevormde scherven</p> <p>Nieuwe tijd: vier greppels/grachten en vijf (paal)kuilen</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12757</p>

Archeologische indicatoren

Historisch-cartografisch onderzoek

36110	Erfgoedonderzoek; NK: 15m Late middeleeuwen: Sint-Martinuskerk
36290	Erfgoedonderzoek; NK: 150m Late middeleeuwen: site met walgracht "Goed te Meirlare"
39437	Erfgoedonderzoek; NK: 15m Late middeleeuwen: site met walgracht
39441	Erfgoedonderzoek; NK: 15m Late middeleeuwen: site met walgracht "Schrauwbroekgoed"
39442	Erfgoedonderzoek; NK: 15m Late middeleeuwen: site met walgracht
159459	Erfgoedonderzoek; NK: 15m 18 ^{de} eeuw: landhuis, ovaalvormig site met walgracht "Domein Ter Durmen"
159461	Erfgoedonderzoek; NK: 15m Nieuwe tijd: site met walgracht "Ter Walle"

Luchtfotografie

153166	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153167	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153169	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153170	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur

	Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153171	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153172	Luchtfotografie (1992); NK: 150m Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.

Metaaldetectie

166128	Metaaldetectie (2013-2014); NK: 15m 16 ^{de} eeuw: bandolierssluiting 20 ^{ste} eeuw: kogels, tankgranaat, gifgasbommen, schrapnel WOI en WOII
218576	Metaaldetectie (2018); NK: 15m Romeinse tijd: munt
225831	Metaaldetectie (2019); NK: 15m Karolingische periode: fibula
225832	Metaaldetectie (2019); NK: 15m Late middeleeuwen: zegelstempel
225834	Metaaldetectie (2019); NK: 15m Middeleeuwen: zilveren stuiver
225835	Metaaldetectie (2019); NK: 15m Nieuwste tijd: horloge sleuteltje

Toevalsvondst

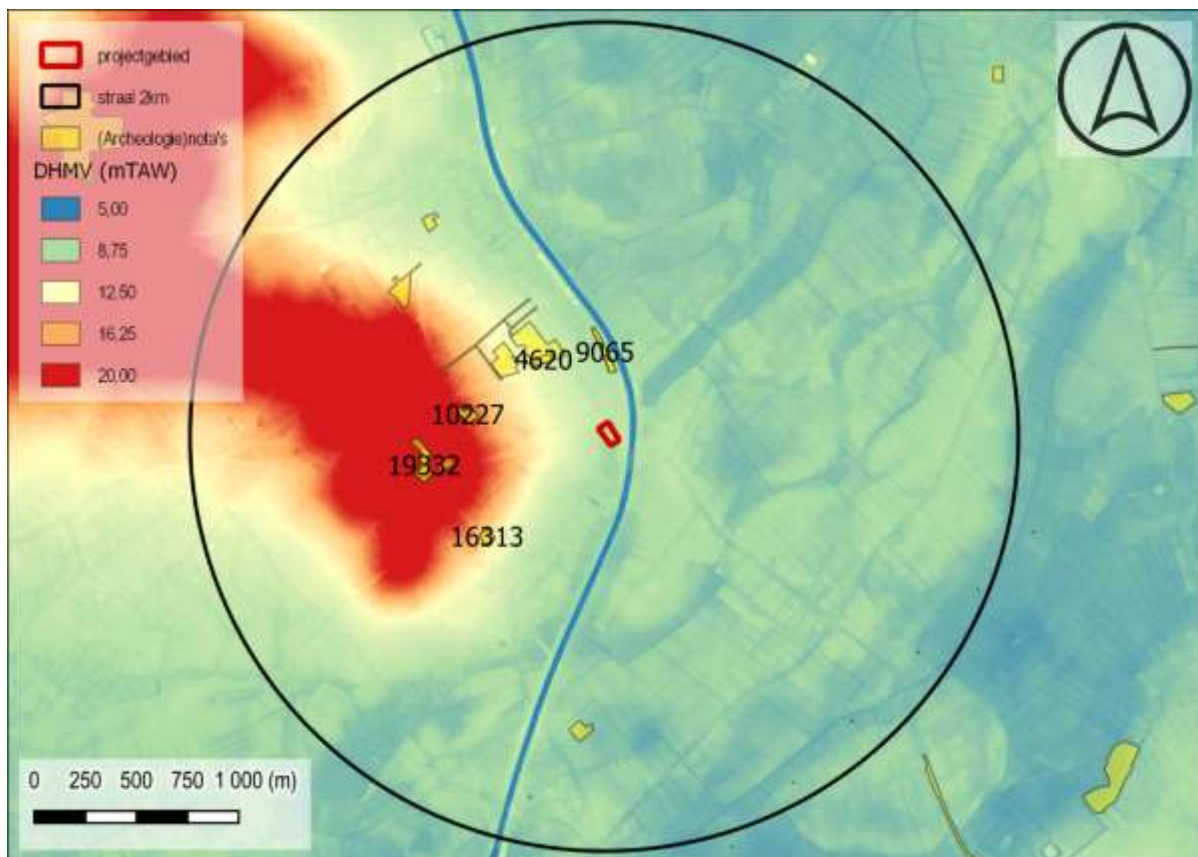
40041	Toevalsvondst; NK: 15m Romeinse tijd: munt
-------	---

Er werden recent 13 archeologienota's en 5 nota's ingediend in een straal van 2km rond het plangebied. Bij 3 archeologienota's werd meteen na het bureauonderzoek een vrijgave geadviseerd op basis van de aard van de werken en/of een reeds verstoorde bodem. Een archeologienota betreft een regulier traject met proefsleuven waarvoor geen verder onderzoek werd geadviseerd. Dit onderzoek werd reeds in de CAI opgenomen.

Voor 9 andere archeologienota's werd verder vooronderzoek in uitgesteld traject geadviseerd. Bij 5 projecten werd dit verder vooronderzoek al uitgevoerd en in een nota gerapporteerd. Vier van deze onderzoeken zijn er reeds opgenomen in de CAI, de andere wordt hieronder beschreven.

ID 19332 – Lievegem, Sifferhof – LBO

Bij het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek werd over het volledige plangebied een sterke tot volledige erosie van het quartaire pakket vastgesteld. Hierdoor werd het waarschijnlijk geacht dat aanwezige archeologie weggespoeld is, waardoor een vrijgave werd geadviseerd.

Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van recent onderzoek in het kader van (archeologie)nota's (©Geopunt).

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant een uitbreiding van de bestaande handelssite ter hoogte van Motje 44-48 te Lievegem (Zomergem). Hiertoe wordt in eerste fase het bestaande handelspand, alsook de bestaande woning en bijgebouw gesloopt. De bestaande parking wordt opgebroken. In een tweede fase wordt een nieuw handelspand ingepland, grofweg op dezelfde locatie als het huidige handelspand. Er wordt momenteel geschat dat de fundering 1,3-1,5m diep aangelegd zal worden. De rest van het plangebied wordt ingericht als parking met groene omranding. De verharding zal tot ca. 50cm diep worden aangelegd. Achter het handelspand wordt in de groenzone ook twee infiltratiegrachten (ca. 184m²) aangelegd. Deze wordt tot respectievelijk 1,20m en 1,05m diep gegraven.

Het plangebied bevindt zich in de zandstreek, nog net binnen de laaggelegen Vlaamse Vallei. Net ten westen van het plangebied tekent zich de hoger gelegen cuesta van Zomergem-Oedelem af. Ter hoogte van het projectgebied wordt de Formatie van Maldegem aangetroffen in de ondergrond, meer bepaal het Lid van Asse en het Lid van Wemmel. Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Het grootste deel van het plangebied wordt op de bodemkaart aangeduid als een matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont.

In de 18de en eerste helft 19de eeuw is het plangebied gelegen in een tamelijk agrarische zone ten oosten van de dorpskern van Zomergem. Het plangebied is in gebruik als akkerland direct naast een wegtracé. Vanaf het midden van de 19de eeuw verschijnt ten oosten van het plangebied het kanaal. Het plangebied zelf blijft minstens tot het midden van de 20ste eeuw in gebruik als akkerland naast een wegtracé. Het noordelijke perceel is minstens vanaf 1971 voorzien van bebouwing. Het zuidelijke perceel wordt pas tegen het einde van de 20ste eeuw bebouwd.

Er werden reeds enkele proefsleuvenonderzoeken en opgravingen uitgevoerd in de ruime omgeving van het plangebied, dit zowel op de hoger gelegen cuesta als in de lager gelegen Vlaamse vallei. Tot de losse vondsten op deze sites behoren onder meer enkele lithische artefacten uit de steentijd en handgevormd aardewerk uit de metaaltijden. Bewoningssporen zijn aangetroffen uit de metaaltijden, Romeinse tijd, volle en late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uit te gaan van een trefkans inzake archeologische erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactensites als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen.

De werken hebben mogelijk invloed op het archeologisch bodemarchief. Het gaat over de bouw van een nieuw handelspand, de aanleg van de parking en het graven van een wadi. Het plangebied is op heden grotendeels bebouwd of verhard. Er kan op basis van het bureauonderzoek echter niet met 100% zekerheid vastgesteld worden wat de diepte van de verstoring door dit huidige gebruik is en of er zich nog een archeologisch relevant niveau bevindt onder de bebouwing en verharding dat door de werkzaamheden wordt bedreigd. Verder onderzoek in uitgesteld traject op het gehele plangebied is nodig om hier uitsluitsel te geven.

Figuur 26: afbakening zone verder onderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: sloop- en nieuwbouwwerken op het plangebied	7
Figuur 5: Nieuw inrichtingsplan (©Opdrachtgever)	8
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 10: hoogteprofiel NW-ZO op het plangebied.....	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	12
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	13
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	16
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	16
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)	17
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt).....	17
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt).....	18
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt).....	18
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt).....	19
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt).....	19
Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	20
Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van recent onderzoek in het kader van (archeologie)nota's (©Geopunt).....	25
Figuur 26: afbakening zone verder onderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)	27

CHRONOLOGISCH KADER

